

OMAN ELÄMÄNSÄ SANKKARIT

Kivi Larmola

Tampereella 17.8.1997

J = Juho Juntunen
P = Pauli Helkkilä
K = Kivi Larmola

P: Juholla ei varmaan ole tällaista? Tämä on Vanhojen herrojen passi, jonka ojentaa täten juhlallisesti.

K: Mulla on tommonen jo. (Kaivaa Vanhojen herrojen passin lompakostaan.)

J: Kiitos.

K: Mä oon myös Pupuankkakerhon jäsen B-313.

P: Mä oon taas Peräsmieskerhon senioriklubin jäsen numero 3.

J: Mulla on jossain Batman-kerhon jäsenkortti mutta mulla ei oo sitä mukana. Se on kyllä varmaan hävinnyt maa-ilmalle.

J: Kivi, missä vaiheessa sä päätit alkaa tehdä sarjakuvia?

K: Hieno kysymys. Kansakoulun ekalla luokalla tein ensimmäisen, siinä oli kissa, joka jäi velkaa pirtelöhaariin ja sen piti voittaa lotossa. Entäs teillä?

P: Mistä alkoi rock'n'roll? Mä olin hilttömmän kova sarjakuvien kuluttaja 60-luvun puolestavälistä eteenpäin, ennen sitä oli vaan Aku Ankka, mutta sitten fajia osti mulle ensimmäisen Tintti-albumin, Södikan (WSOY) julkaiseman "Merirosvon aarteen", mikä oli "Sarvaisen salaisuuden" kakko-osana. Se oli mulle suorastaan pyhä esine, koska ei siihen aikaan se tarjonta ollut sitä, mitä nykyajan penskoilla. Toki televisio oli tullu silloin samoihin aikoihin ja sitä käteltiin, mutta mä laskin, että parhaimmillaan 60-luvun lopussa mulle tuli tilattuna 14 sarjakuvalehteä. Muutaman vuoden ajan niitä tuli siis ihan päivittäin postiluukusta.

J: Sulla oli rikkaat vanhemmat.

P: Ei, hinnat ei ollu sitä mitä nyt. Ei kai ne niin ihmeitä maksanu. Ja sitten mä piirsin niistä läpi. Ja mä keräsin vihkoihin Tarzania ja elokuvatähtiä kuvia, tällamöstä ihan klassista, mutta sitten oli läpipiirtovihkoja, joihin mä kopioin kuvia, siitä se on varmaan tullut se tatti sarjakuvan kieleen. Oppi sen ruudun

sommittelun. Ensimmäiset varsinaiset sarjakuvani oli tällasia Korkeajännitys tai Siivet -tyyppisiä parinkymmenen sivun seikkailuja, nimet oli niinkuin "Täiväitten Ruoska", "Banzai!" ja "Operaatio Dinosaurius", joka oli näistä laajamittaisiin ja kertoi amerikkalaisten agenttien solutusoperaatiosta Japanin manteelelle tuhoamaan lentokonetehtaan, jossa valmistetaan *valtavaa* pommikonetta, joka on aseistettu ilmatorjuntatykeillä... Mä tein ne ihan loppuun asti. Mä oon vieläkin ylpeä, ettei ne jääneet siihen muutama ruutuun. Vaikka tekniikka oli kyllä ruutupaperille kuulakärkikynällä.

J: Sä olit jo siihen aikaan pitkäjänteinen?

P: Joo. Samaan aikaan mä aloitin myös laajamittaisen romaanikäsikirjoituksen Alistair McLeanin hengessä joka jäi muutama lukuun, mutta syntyi siitäkin useampi kymmenen luskkaa.

J: Mä oon kans lapsesta lähtien luku-nu mielettömästi. Oli Teräsmiehen Pojat, Pikku Lulut, Ville Vallattomat, Lassiet ja Rin Tin Tin. Ja Pecos Bill oli kovin vaikuttaja. Viimesen viidentoista vuoden aikana mä oon kerännyt niitä aika täydelliset kokoelmat, onnistunut hommaamaan kaikki lapsuusaikojen sarjakuvat. Pecos Billistä, Lassiesta, Rin

Tin Tinistä ja Kuvitetuista Klassikoista mulla on täydelliset sarjat, totta kai sitä lapsena piirsi. Ja sitten tuli underground ja Pekka Gronow hommas jenkeistä näitä sarjakuvia ja lähetti mulle, mä sekosin niihin ja lähetin johonkin Nuoren Voiman Liiton lehteen ekan sarjakuvani, joka julkastiin. Se oli tästä hyypiöstä, suomalaisesta vapaustaistelijasta joka tukin päällä tappeli venäläisiä vastaan, Sandelsista.

P: Mä sitten tajusin, että tällanen sotasarjakuva on kumminkin aika epäkiinnostava ala, vaikka tietysti ihailenkin esimerkiksi jotain Siivet-lehden tarinoi-

ta, siellähän on yks piirtäjä jonka sekä käsikirjoitukset että piirrostyö on täyttä rautaa edelleenkin, ihmetellä pitääkin, ettei kukaan elokuvantekijä oo tarttunut niihin. Mutta mä sitten siirryin tekemään sellaista, niinkuin sanotaan, sofistikoitua strippisarjakuvaa, Tenavien ja Pulterin tyyliin, mä kehitelin tämän hahmoporukan kun "Loch Nessin hirviöt", sitä mä piirsin aika paljonkin, hieman alkeellisella tyyllillä tosin, kokeilin tällasta kolmen ruudun idean- kuljetusta ja yhden sivunkokoisen sarjan lähetin Sarjikkeseen ja Joonas otti minut sinne nuoreksi kyvyksi. Olin äärettömän ylpeä, että

nyt on pää auki tässä suhteessa, mutta sitten Sarjis tyssäsi, ettei siinä ainakaan päässyt eteenpäin.

J: Mun täytyy kyllä nyt kertoa, miksi sarjakuvat on mulle niin tärkeä juttu. Mä olen nimittäin ensimmäisen kerran kokenut seksuaalisen tur-

temuksen joskus 5-6-vuotiaana, ennen kuin mä opin lukemaan. Pecos Billissä tämä roisto kaappaa Sue Nopsajalan ja sitoo sen ja mä sain siitä elämäni ensimmäisen erektion. Mä menin sitten isän tai äidin syliin yhä uudestaan, että "Lueksä tän sivun?" Ja ne joutu lukeen sen kymmeniä kertoja ja mulla aina alko seisoa, kun se rosvo sitoo Suen. Tällasta on todistettavasti kyllä muillekin tapahtunu.

P: Ehkä mä oon liian inhibitoitunut henkilö kaivaan tuommoista muistoa esiin. Mutta toi Juhon juttu on kyllä jo julkaistu aikasemmassakin Sarjainfon haastattelussa, jonka mä tein 80-luvun alussa.

K: Niin onkin. Mutta se on tarpeeksi hyvä juttu uudelleenjulkaitavaksi.

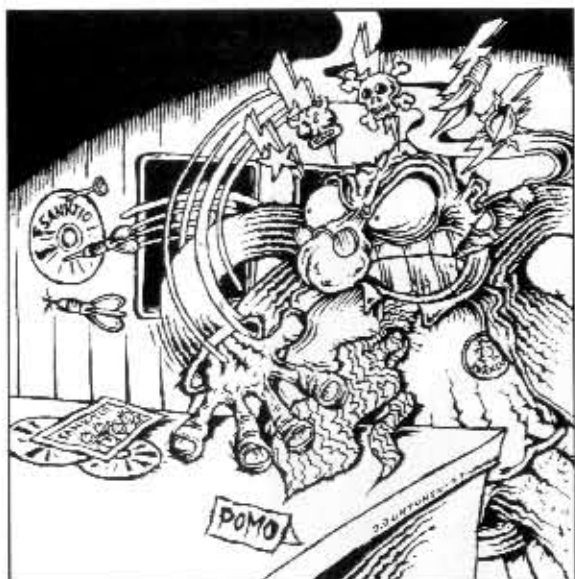
J: Ja onhan se hienoa, jos joku tajuaa tällaisen kokemuksen kautta sarjakuvien tärkeyden.

K: Sikäli kuin mä koen te ootte sarjakuvantekijöinä tavallaan ikuisia harrastajia. Molemmilla on yhdistävänä piirteenä se tekemisen riemu jäljellä. Kuinka vanhoja Vanhat herrat on nyt?

P: Siinä nelissäkymmenissä, varmaan. Ei ikä eikä mikään, tietysti. Tarkoititko sä tolla harrastamisella sitä, ettei leipäänny?

J: Toitahan tuo on, koska sarjakuvista

saa niin vähän rahaa, ettei niitä viitsi tehdä rahan takia. Kun sarjakuvia tekee, niin sen vuoksi, että se on mukavaa sitten. Esimerkiksi levykansissa, joita mä teen aika paljon, on ihan eri juttu. Nytkin on Kräklundille työn alla Sanktio-nimisen bändin levy ja siltä on sovittu palkkioksi kokonainen pullo viinaa, jonka mä matkustan Vaasasta hakemaan.

P: Ei siinäkään siis raha liiku?

J: Ei liiku. Popedalta tai Juicelta mä laskutan kyllä "vähän" enemmän.

P: Mulla menee vähän samaan suuntaan. Mä teen niin paljon erilaisia hommia ja jos kiinnostuksen alueet ei olekaan aivan rajattomat, niin lähellä sitä

kuitenkin. Aika on niin tiukoilla, että Vanhoja herroja tulee pienin mahdollinen määrä, että ne kuitenkin pysyis yleisön mielessä ja että tietty jatkuvuus säilyy. Toisaalta mä en oo myöskään halunnut pakistää sitä väkisin, vaan omien elämänvaiheiden mukaan on tullu paljon tai vähän sarjakuvaa, sen mukaan meneekö hyvin vai huonosti. Juuri tällä hetkellä olen aloittamassa viiden sivun juttua, 15-vuotisjuhla-jaksoa "I Vitelloni", ja se on varmaan ainoa multa lähitulevaisuudessa tuleva

sarjakuva, olen saanut kynät puhdistettua, mikä on sellainen rituaali. Ne on vanhoja Rotringeja mitä ei mistään saa, ja uusilla mä en osaa piirtääkään.

J: Kauanko sä teet yhtä sivua?

P: Mulla menee ruutuun noin kaks tuntia ja viiden sivun sarjassa on noin 50 ruutua, joten tähän menee noin 100 tuntia, mä oon hidas piirtäjä.

J: Sillä on se tyyli, todella siisti tyyli. Sileitä ja tarkkoja viivoja, kun mulla taas on tapana piirtää sillei nykyttään. Mä oon aika nopea, ainakin periaatteessa. Kun mä tein Soundiin näitä neljän kuvan sisällysluetteloja, joiden tekemisen mä lopetin toissa numerossa, niistä maksettiin viinana...

P: Taas?

J: Taas. Se on kätevää. Mutta niitten neljän kuvan tekemiseen meni ideointeeneen ehkä kolme tuntia ja tunti värittämiseen Photoshopissa. Mä lopetin niitten tekemisen kuukausi sitten, kun päätin julkaista ne kirjana, jonka pitäisi ilmestyä lähitulevaisuudessa, viimeistään keväällä. Kirja on mukavampi ostaa, kun siinä on ihan kaikki. Mutta ideana ne on sillä tavalla hauskoja, että enkö-hän mä niitä jossain muodossa jatka jossain. Jos joku vaikka maksais paljon viinaa...

P: Älä lopeta niitä, siellä on ollu aivan kuolemattoman hyviä. Mä muistan, kun olin käymässä Soundin toimistuksessa ja siellä oli yks kuva seinään läntättynä. Täytetty hevosen pää ja kaks pikkupoi-kaa, joista toinen: "Tuo oli meidän Valko, sillä oli hirveän suuri pää." Siis teksti, joka

viittaa itseensä, äärimmäisen postmoderni ajatus... (Yleistä naurua.)

K: Te ootte myös molemmat tällasia in-house-publishing -klassikoita eli teillä siis on sairaalloisen läheinen suhde kustantajanne?

P: Vihjaatko, että rehellisellä pelillä Vanhat herrat ei ois lyönyt läpi? Että julkaisusopimuksen takeena on se, että toinen käsikirjoittaja on myös kustantaja? Ei, kyllä siinä on semmoinen historiallinen tausta, se pienlehtimien syys on synnyttänyt eräänlaisen lojaliteetin, ei mulle oo koskaan tullut edes mieleen että joku muu kun Markku (Paretsko) julkaisi Vanhoja herroja, että menis ison talon leipiin. (Vanhoja herroja käsikirjoittavat sekä Pauli Heikkilä, että Markku Paretsko, Heikkilä piirtää.)

J: Tämän tulevan albumin kohdalla mä en edes vielä tiedä kustantajaa. "Natsisurffaajien täytyy kuolla" kanssa jakelu mokattiin täysin, ja Soundi ymmärtää sen itsekkin.

P: Kakkosalbumin kohdalla Ruusuvuoren Jussi oli vielä Banana Pressissä ja ehdotti, että miksei sitä vois tarjota jollekin isommalle kustantajalle, jos siellä olis vaikka rahaa liikenteessä tekijällekin päin, mutta vaikka se eräänlainen perbehistoria ei aina niin ihanaakaan olis, on siinä kuitenkin sellainen vahva side.

J: Ei sillä Suomessa oo niin väliä, kun kuitenkin myyntiluvut on niin pieniä, muutamaa tuhatta kappaletta enimmäkseen, että samahan se on. Kansainvälinen levitys olis tietysti toinen asia ja multahan on nyt julkaistu Ruotsissa näitä Tuska-veljet -moottoripyöräkerhon seikkailuja, Semicin Pythonin (Suomessa Myrky) kautta.

P: Multa ei oo kyllä ulkomailla julkaisu kuin jotain näytepätkiä, vaikka ainahan siitä on ollu puhetta, aikoinaan Waldemar Wallenius oli jo lähes kää-

tämässä Vanhoja herroja englanniksi, olisinhan mä itsekkin osannut, mutta se ei niin kiinnostanu, koska mä oon liian lähellä sitä tekstiä. Mutta mulla on kyllä vankat epäilykset, että se on liian si-doksissa tähän suomalaiseen yhteiskuntaan...

J: Näin on. Ja Natsisurffaajissa on niin vanhoja juttuja, ettei ne varmasti kiinnosta ketään ulkomailla. Näillä yhden kuvan jutuilla sen sijaan vois ollakin jotain käyttöä.

K: Natsisurffaajillahan sä tavallaan siivosit pöydän?

J: Näin on.

P: Natsisurffaajista mä tiedän paljonkin, koska juholla oli se työn alla tosi kauan, sellaisella nimellä kuin "Juho Juntusen outo maailma" johon jopa minua valokuvattiin moottorisahamurhaajana takakantta varten.

J: Siinä oli sellaisia nahkahousuisia pimuja ja iso amerika-auto ja Pauli oli moottorisahamurhaaja, jota mä koetin ampua pyssyllä suojellakseni näitä pimuja...

P: Mua jäi suoraan sanoen vähän harmittaan, ettei sitä kuvaa käytetty.

J: Juu, se oli hieno kuva.

K: Molemmat on myös poliittisia kommentaattoreita sarjakuvantekijöinä siinä mielessä, että sarjakuvat heijastaa aina ympäröivää yhteiskuntaa.

J: Se on ehkä siinä, ettei kummankaan tarvitse tehdä sarjakuvaa vain viihdyttääkseen yleisöä. Me tiedetään, että sille, mitä me tehdään, löytyy julkaisija ja voidaan siis tehdä mitä halutaan.

P: Joo, se on osa totuutta. Toisaalta, niin oudolta kuin se tuntuukin, mä puhun Vanhoista herroista aina realismina, koska ulkoasustaan huolimatta se on hyvin pitkälle realistinen sarjakuva. Yksityiskohdat, henkilöpsykologia ja henkilöiden väliset suhteet on aitoja ja elettyjä.

J: Kyllä Vanhat herrat löytyy todellisuudesta. Vaikka kaikki mitä ne tekee ei olekaan totta, niin sä olet löytänyt niille sellaisen sielun, että kaikki voisi olla yhtä hyvin tapahtunutta.

P: Kyllä musta tuntuu, että myös Juhon jutut on realistisia. Ja realismi on väistämättä poliittista, koska siinä aina otetaan kantaa johonkin suuntaan. Kyllä siinä aina on jonkin tietyn asian ajaminen, vaikka se ei olisi suoraan mitään päivänpoliittista tai julistavaa.

J: Ajatellaan vaikka, että kymmenisen vuotta sitten mä ostin ekan Harrikan, ja aloin pyöriä näissä paikallisissa piireissä, joista sitten 5-6 vuotta sitten aloin tehdä näitä Tuska MC -sarjakuvia, joista toivottavasti parin vuoden sisällä

ilmestyy albumi. Nehän on aivan suoraan näistä ihmisistä, joita mä tunnen, paitsi että niitä tapahtumia joutuu jotenkin siistimään, koska nää ihmiset on niin sekopäisiä, ettei kukaan uskoisi.

K: Oletko sä varma, että tän saa painaa lehteen?

J: Kyllä ne tietää sen. Ne on niin hyvän- tahtoisia idiootteja, ei kukaan usko, että semmoisia temppuja voi todellisuudessa tehdä. Täähän yks kaveri oli viime talvena Ale-pubissa pelaamassa alasti biljardia, portsarit hakkas sen sitten biljardimailoilla ja sitten se joutu oikeuteen. Portsarit selitti, että kun sillä oli puukko mukana ja se jatkä sano, että kun se puukko oli vieressä huoneessa, missä vaatteetkin. Aivan käsittämättömä. Jos tommosen panis sarjakuvaan, niin se ei olis uskottavaa.

P: Onko se paino kuitenkin sanalla "hyväntahtoinen"?

J: On. Onhan moottoripyöräjengeissä eroja. Nää näyttää hurjilta ja saattaa käyttäytyä kuin pienet sial, mutta ne on kuitenkin maailman ihanimpia ihmisiä.

P: Tämähän meni joustavasti, mä nimittäin haluaisin kysyä sun suhteesta kaikkeen makaaberiin, kuinka paljon siitä on sitä, että sä haluat hätkähdyttää ja kuinka paljon sussa on aidosti perverssiä ihmistä?

J: Eci. Ei sitä pysty erottelemaan. En-

hän mä mitään perverssejä asioita tee, mutta mä esimerkiksi keräilen kaikenlaista, mulla on useita kymmeniä erilaisia pääkalloja kotona, ja hassusti täytettyjä eläimiä. Niin- kuin tää pupu, jolle on laitettu sarvet päähän, se on joku Texasin kansalliseepoksen eläin, ja viimeksi kun mä olin Kööpenhaminassa mä tein loistolöydön kirputorilta, pöllöjen oksennuspallokokonelman, siihen on aina siten viereen liimattu, mitä nää pöllöt syö, hiirten pääkalloja liimattu siihen tauluun. Se oli ihaninta, mitä oon aikoihin löytänyt, että ei kenelläkään voi olla tämmöstä.

P: Mä muistan, kun olin Oulussa, sä sitten Oulun makasiinista löysit täytetyn piisamin

ja mua suoraan sanoen hämmensi, että miksi tuo ihminen ostaa täytetyn piisamin?

J: Mä jotenkin nautin noista, mä oon täydellinen kitschin rakastaja ja ennen kaikkea americana-fani. Kaikkoo ihmeellistä Mr. Peanutia, se on jonkun maapähkinäfirman mainosnukke, mä

JUHO:

Kyllä Vanhat herrat löytyy todellisuudesta. Vaikka kaikki mitä ne tekee ei olekaan totta, niin sä olet löytänyt niille sellaisen sielun, että kaikki voisi olla yhtä hyvin tapahtunutta.

maksoin siitä tonnin Amerikassa, se oli kai jotenkin harvinainen, ne oli sitä 50-luvulla jakanu palkinnoks. Mun oli pakko saada se, kun mä sen näin.

P: Mitenkäs, kun sä seuraat uutisia ja maailman tapahtumia toisin kuin mä, joka pyrin enemmänkin eristäytymään, pystyiskö ottaa kylmäverisesti huumorilla vastaan kaiken, mitä tuolta maailmalta tulee?

J: Een. En mä pysty kattomaan jotain järkyttäviä dokumentteja televisiosta, mä alan itkemään. Mä oon tehny oman

maailmani tän maailman ulkopuolelle, jossa mä voin tehdä ihan mitä tahansa, olen pitkälti onnistunut pääsemään irti tästä yhteiskunnasta, mistä tietysti täytyy kiittää rahaa. Mulla on nykyään mahdollisuus matkustella, käyn pari kertaa vuodessa Amerikassa, ja...

P: Siinä pahuuden valtakunnassa?

J: Näin on. Mutta mä toteutan omia unelmiani. Viime keväänä mä olin ensimmäisen kerran kaks viikkoa Texasissa ja menin San Antonioon, Crockett-hotelliin Alamon raunioiden vieressä ja

kävin joka päivä katsomassa että "Täällä Davy Crockett kuoli." Se on aina ollut mun lempihenkilöitä. Unelmiani toteutan.

K: Eikö sulla, Pauli, oo sitten ollu koskaan rakkautta no velty-krääsään?

P: Mihin? Hyvin rajallisesti, mä oon luonteeltani aika askeettinen ihminen. Mun tapani nähdä esinetodellisuus on hyvin japanilainen, niinkuin ikebana tai ma-taide. Kun järjestetään asioita. Jos mulla on kolme esinettä, mä pystyn asettelemaan ne äärimmäisen kauniisti, se on mun suhde tavaraan.

J: Toi näkyy sun sarjakuvistakin. Ne on hyvin...

K: Siivottuja.

J: Siivottuja, joo. Koko piirrostyylillä on hyvin siisti.

P: Mä oon pyrkiny sellaseen, ja ne on mennykin parempaan suuntaan. Mutta monet lukijat kokee saaneensa eniten fiiliksiä niistä vanhoista jutuista, jotka musta näyttää kauheen kömpelöiltä.

K: Niissä on tietysti sitä uuden etsimisen riemua.

P: Niin, mutta kun sen löytää, niin menettääkö tarina silloin hengen?

J: Se on niinkun musiikissa. Millä bändillä tahansa se eka levy...

P: On paras.

K: Ja toinen levy on ekan jämpäpaloista tehty ja kolmas on näytön paikka...

P: Mä lähettäisin tässä nyt terveisiä Karjalaisen Jussille, joka sano viimeksi kun nähtiin, että harmi kun hän ei oo ehtiny saada arvosteluja aikaseks, koska hän tykkää näistä uusista tarinoista enemmän kuin vanhoista. Se lämmitti mua aivan mielettömästi, että hän oli nähny näissä sen ammattitaidon lisääntymisen, jota mä arvostan. Tää on ikuisen paradoksi, kun tekijä mielestään paranee, niin yleisö alkaa hylkiä. Ei onneksi aina, usein vain.

K: Teillä on molemmilla naivismiin asti pelkistetty tyyli. Kuitenkin te osaisitte molemmat tehdä millaista jälkeä tahansa. Miksi? Helpottaako se kerrontaa?

J: Joo. Se on myös rahakysymys. Jos mulle maksettas sarjakuvien tekemisestä 300 markkaa tunti, mä tekisin vaikka minkälaisia, mutta onhan tää pelkistetty tyyli tehokkaampakin. Tex Willer-tyyliä mua kyllä kiinnostais tehdä, mutta sellaiset kuvat vaatis niin paljon aikaa, pitäis saada siitä se toimeentulo.

P: Vanhat herrat, jota mä pyrin pitää mun ainoana sarjakuvanani, enkä mä piirtäjäniä mitään isoa sen ulkopuolelta halua tehdä, on mulle se tapa jolla mä osaan sitä piirtää. Mä en osaa piirtää sitä sen paremmin. Se on se muoto, johon se on hitsautunu ja joka tukee sitä kerrontaa. Mähän en oo sillälailla hyvä piirtäjä, kuin oikeen hyvät piirtäjät on. Mä teen kaikki kuvat pään kautta, näen kuvan valmiina ja panen käteni noudattamaan sitä päässä syntyynyttä mallia.

Ihan ontologisesti katsoen se on aivan eri tapa, kuin miten oikeat piirtäjät tekee, ne, jotka jatkuvasti luonnosteloo ja harjoittelee...

J: Joo.

P: Mä lähdän aina sisäisestä mielikuvasta ja piirrostyö on vain sen noudattamista. Joskus kyllä prosessin aikana keksii toisen tavan ilmaista se asia. Mutta mulle sarjakuva on taidemuoto, jolla pitäisi olla rajoituksensa. Sarjakuva on tehty kerronnan välineeksi ja mielellään huumorintajuiseksi. Ei siihen sopisi tunkea sellaisia sisältöjä, jotka ei sovi sarjakuvaan median. Ne mä kanavoin kirjoittamisen tai maalaamiseen. Sarjakuvan pitää olla vaivattoman oloista ja tuottaa ainutlaatuista mielihyvää. Sarjakuvassa on ikäänkuin salainen logiikka, sille ominainen, joka pitää tavoittaa.

J: Mulla on käytännön esimerkki. Viime talvena mä tein Teostolle ison nipun hauskoja piirroksia, ja mä tein niitä kauheen siististi. Sitten mä huomasin, ettei ne toiminu. Kun mä piirsin kuvan, johon mä olin käyttänyt kaks tuntia uusiks

J: Mulle tulee Vertigon tuotannosta mieleen Juicy Lucyn ensimmäisen levyn kansi, missä tää lihava nainen makaa alasti, ja sillä on vesimeloneja ja muuta siinä. Mutta Juicy Lucylla oli muitakin hienoja kansia, yks sarjakuvataiteilija oli tehny tän kolmannen levyn kannen. Skip Williamson. Ja tokan älpeen kansikin oli aika uskomaton...

P: Ja bändikin oli loistava.

J: Se oli hieno. Hienoa kannäysmusiikkia.

P: Nykygrafiikassa kyllä mennään helposti sillisalaattiin, kun käytetään koko arsenaalia, eikä pelkistettyä.

J: Se on se, että sulla on liian helposti kaikki mahdollisuudet, sitä innostuu helposti liikaa kaikista häivytyksistä ja varjoista, Photoshoopiin ostat filtereitä ja powertoolseja ja se idea hautautuu sinne sitten. Hienoja asioitahan ne on, mutta harkiten käytettynä.

P: Get carried away sen teknologian kanssa.

K: Brian Eno sano jossain haastattelussa, että hän listaa aina tuotannon aluksi ne asiat, mitä hän ei tahdo tehdä, ja ne laitteet rajataan sit pois studios-ta.

P: Joo. Se on toi mun asketismin ajatus se sama, mitä vähemmällä välineillä pystyy tekemään, sitä parempi. Ja ideahan on tärkein. Joskus sitä herää keskellä yötä ja sanoo "Nyt mä maalaan sen kuvan", mitä on miettinyt viis vuotta. Ja tekee sen kerralla valmiiksi. Siinä on jotain

pyhää.

J: Tatuointien tekemisessä kiehtoo, kun se on se sama kone, jota on käytetty jo vuosisadan alusta, sulla on vaan erilaisia neulasysteemejä, eikä mitään mahdollisuutta huijata. Eikä auta mokata. Ja mä oon erityisen viehtynyt näihin amerikkalaisiin perinnetatuointeihin. Kyllä mä jonkun verran tribaalejakin teen, mutta ei se oo sama juttu. Tribaaliasiakkaat voi lähettää jollekin toiselle tatuojalle. Niissä tehdään vaan ääriä ja hakataan se, emmä niitä halua tehdä. Jos mun pitäis suosikkikatsoja valita, se olis tää Sailor Jerry Collins.

K: Että sen verran campia?

J: Sen verran campia.

K: Entäs kuvataiteilijat?

P: Mulle on yks kuvataiteilija muita rakkaampi, tämän amerikkalainen naistaiteilija kuin Georgia O'Keeffe.

PAULI:

Ja mä ajattelin, että viljat, johan on kuva. Mentiin siinä sitten eteenpäin ja mä näin salin seinällä taulun, josta mä tiesin, että toi on mun maalaama.

Oltiin '86 San Franciscossa ja mentiin sikäläiseen modernin taiteen museoon. Siellä nousee toiseen kerrokseen portaat ja siinä portaiden yläpäässä oli sellainen pienehkö taulu, missä oli semmosen maski, niinkuin naama, joka näytti käsittämättömän kolmiulotteiselta. Piti mennä tosi läheltä kattoon, et tää on todella maalattu, eikä oikea hopien kat-china-naamio lasin alla. Ja mä ajattelin, että viljat, johan on kuva. Mentiin siinä sitten eteenpäin ja mä näin salin seinällä taulun, josta mä tiesin, että toi on mun maalaama. Mä meen kattoon, sekin on Georgia O'Keeffen taulu. Hyvin yksinkertainen, siinä on järvimaaisema ja horisontti keskellä ja kukkulat heijastuu veteen. Mä menin ihan sekaisin ja ajattelin että tästä ihmisestä pitää saada lisää tietoa. Ja ihan viime viikolla sain Närhen Arilta postikortin San Franciscosta, jossa on tää taulu. Mä hankin tästä sitten kaikkea matskua ja yritin New Yorkistakin sitä etää. Ja muutama vuosi sitten luin Finnairin koneessa Blue Wingsistä, että Lontooseen on tulossa O'Keeffen retrospektiivi. Sanoin sitten vaimolle, että "Kuulchan, aion parin kuukauden päästä lähteä Lontooseen." Ja näin menin - huvittava juttu - ensimmäistä kertaa yksin ulkomaille. Näyttely oli hieno. Ja tää taiteilija oli vielä maalannu samoja aiheita kuin minä.

K: Jos voisitte saada jonkun ihmisen lahjakkuuden, niin kenen lahjakkuuden haluaisitte?

J: Ekan mulle tuli mieleen Dali, joka oli paitsi nero, myös pystyi hyödyntä-

JUHO:

Se oli ihaninta, mitä oon aikoihin löytäny, että ei kenelläkään voi olla tämmöstä.

mään sitä. Paitsi että se sai taiteestaan rahaa, se pystyi tekemään elämästään kiehtovaa, eikä sen tarvinnut kärsiä koko ajan. Toinen samanlainen oli Andy Warhol.

P: Munhan tietysti pitäis sanoa, että "Mun lahjakkuus riittää mulle", mutta ensin pitäis voittaa tää perustavanlaatuisen laiskuus. Mutta Alfred Hitchcockin lahjakkuuden mä kyllä haluaisin.

J: Eikös sekin osannu hyödyntää ja nauttia lahjakkuudestaan? Ainakaan mä en haluais Sibeliuksen lahjakkuut-

ta, se oli vittumainen ihminen ja kärsi siitä. Kulutti aikaansa pieksämällä perhettä, hyvin epämiellyttävää.

P: Mä ihailen eniten Hitchcockin tilan-
netajua, kuinka se hyödyntää kaikki ele-
mentit. Siinä on jotain samaa, mihin mä
oon pyrkiny Vanhoissa herroissa, että
vaikka se on pinnalta katseen tyyli-
lijä, kuitenkin se pohjimmallaan vii-
re on äärimmäisen realistinen. Se menee ih-
misen nahkoihin, mä olen kyllä ottanut
siitä oppia, mutta on siinä muutenkin
samankaltaisuutta. Semmonen psyko-
loginen, vähä-
leinen realismi.

J: Kiinnostaa-
ko sua Fidel
Castro? Sä alat
muistuttaa sitä
ulkonäköllisesti
päivä päivältä
enemmän, ja
ootan sä teh-
nyt siitä sarja-
kuva n k i n .
(Naurua.)

P: Siinä Pähkä-
siantakakansi-
sarjakuvassa
mulla ei edes
ollut mielessä-
ni Fidel Castro.
Se oli vain
joku, kuka ta-
hansa, jota hei-
teltään sokeri-
paloilla, Sirk-
ku-palasokeri-
la ja niin edes-
päin. Ruusu-
vuoren Jussi
sitten poliitti-
sesti korrektina
kysyi, että onko
tämä nyt oikein
tehdä Castrosta
pilkkua ja minä:
"Mitä?! Castrosta?"
Mä koen tän
niin, ettei vallan-
kumous voi olla
väärsä. Etenkin,
jos sieltä kukis-
tetaan joku
kusipää Batista...

J: Kyllä mä koen yhteiskunnan niin,
että sinne voi rakentaa oman valtion
valtion sisään ja elää siellä omien laki-
ensa mukaan, hyödyntää yhe-
teiskuntaa, muttei koskaan
alistua siihen. Ei musta olis
elämään kahdeksasta neljään
ja onneksi mä oon löytänyt
oman sarkani ja vielä nautin
työstäni.

K: Millainen teillä on sitten
työruutiini?
J: Kun mä teen töitä, mä aloi-
tan seitsemältä aamulla ja jat-
kan puoleenyöhön asti, mutta
sitten voin viikon olla teke-
mättä yhtään mitään. Bailaan,

kesällä ajelen pyörällä ja talvella mat-
kustelen. Työn aikana mä sitten sulkeu-
dun kotiin kuin laatikkoon kunnes se
on valmis, oli se sitten artikkeli, sarja-
kuva tai levykanssi.

K: Pauli, sun järjestyksesi on varmaan
suunnitellumpi?

P: Pikemminkin päinvastoin. Mun päi-
väruutiini koostuu enemmän siitä, mitä
perhe vaatii, täytyy suhtautua elämä-
sen mukaan. 40 vuoden kunniaksi tein
päättöksen koettaa välttää yötyötä, vaika
todennäköisesti ajaudun siihen taas,
kun deadline alkaa painaa päälle. Mut-
ta mä koetan etsiä talviajaksi, marras-
kuun puolestavälistä vappuun, yhden
ison kirjoitusduunin, jota voi tehdä päi-
vällä, rauhassa ja yksin. Mä oon aina
tehnyt kimppejä ja siinä on se ris-
tiriita mun äärimmäisen individualismin
kanssa. Mutta mä uskon, että täm-
mön suunnitelma toimii. Työruutiini
kun on tähän asti ollut se viikko ennen
deadlinea, yöllä, hiki valuu ja jalat on
kipeät, koska mä stressaan jaloillani.

J: Vähän ennen deadlinea, joo, iltaisin
ja televisiosta vain suomenkielisiä oh-
jelmia, koska silloin niitä voi vaan
kuunnella. Makaan mahallani lattialla
television edessä ja piirrän.

P: Mä kuuntelen Radio Suomea, se toi-
mii mulla sellasena ukkosenjohdattime-
na, ei pääse liian sisään siihen työhön,
kun huutelee välikommentteja sille ra-
diolle: "Tyhmä toimittaja! Ei ole noin!
Eikä ole!"

J: Joo, toi on hyvä. Ihan sama mulla,
Radio Suomi.

P: Muuten voi liikaa samaistua niihin
henkilöihin. Alkaa ottaa kantaa ja pitää
puolta.

J: Se on hienoo, kun on itellä sama
ilme kuin niillä sarjakuvahahmoilla.
Kun piirtää äijä, jotka tunkee peräauk-
koonsa kaikenlaisia esineitä...

P: Mulla ne on kyllä lähinnä kulman-
kohotuksia. Kädet on mulla realistisim-
pia, ne mä kattelen hyvin tarkkaan, mi-
ten ne on.

IHANA LAHJA, KIITOS! TAIDANKIN SURVOA SEN SAMAN TIEN TAKAPUOLEENI!

J: Täytyy olla aina tiettyä paperia ja tie-
tyt kynät, joita mä käytän. Schoeller-
hammerin grafiikkapaperia ja Penolin
tiettyjä huopakyniä, joista mä joskus
partaveitsellä leikkaan kärkeä teräväm-
mäksi. Ja kun se kärki lähtii, sitä voi
käyttää mustaamiseen. Ja toista saman-
laista kynää tekstien tekemiseen, mut-
ta vain tekstien tekemiseen, että se py-
syy hyvässä kuosissa.

K: Samaa paperia mäkin käytän.
Schoellershammerin 200-grammasta,
mitä myydään lehtiöissä nimellä Durex
Technischer Zeichenblock.

P: Mulla on ollu krooninen paperion-
gelma, mä en oo löytänyt ihan sitä oikea-
ta. Suomessa oli aikoinaan sellainen
paperi kuin Vincent, joka oli aika liitui-
nen ja ohut, muttei liian kiiltävä. Pape-
ri ei saa olla liian liukasta, sen pitää ha-
rata vähän vastaan, mutta se ei saa olla
niin huokoista, että jälki leviää. Pitää
olla ideaali välimuoto ja tää Vincent oli
hyvä. Sen jälkeen mä oon päätenyt, kun
en oo muuta löytänyt, tammösiin Pale-
tin vihreäkantisin lehtiöihin. Mutta ne
ei oo tasalaatuisia. Sitten pitää olla kova
lyijykynä, 3H.

J: Mulla se on se tietty Castellin HB.

P: Se on mulle liian pehmeä. Sitten pi-
tää olla hyvä kumi, joka ei suttaa.

K: Mä käytän vaaleansinistä kynää, et-
tei tarvi kumittaa.

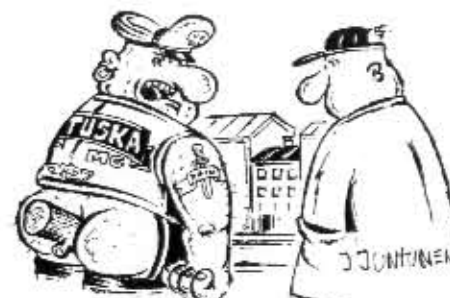
J: Ei se tunnu hyvältä.

P: Se näyttää sutulta.

J: Mä oon samaa mieltä, se näyttää su-
tulta.

P: Luonnospaperi on ihan kopiopape-
ria, se ei saa olla liian hienoa koska sitä
kuluu, siihen mä teen perusluonnoksen
mahdollisimman spontaanisti ja sen jäl-
keen pistän sen valopöydälle ja sen
pääle originaalipaperin, johon mä olen
tehnyt ruudut valmiiksi ja siirrän mah-
dollisimman tarkalla mutta hennolla
viivalla luonnokset siihen ja täsmäsom-
mittelen siinä uudestaan. Liikuttelen
sitä luonnosta siellä alla.

J: Toi on jännä, mulla ei oo koskaan

MITÄ SINÄ TUIJOTAT? ETKÖ OLE ENNEN NÄHNYT MIESTÄ JOLLA ON KORVAKORU?

minkäänlaista etukäteissuunnitelmaa.
Mä tiedän suunnilleen, mistä aiheesta se
on, mutta kun mä sitä ekaa kuvaa teen,
mä mietin mitä seuraavassa tapahtuu, ja
seuraavassa ja se etenee sillä tavalla.

P: Mä en ikinä pystyis, tai ehkä pystyis-
sin, mutten tee noin, vaan aina käsikir-
joituksen ja ruututaitto-storyboardin
pohjalta. Toi on varmaan ihan oleelli-
sin cro.

J: Niissä Soundin kuvissakin, joita oli
aina neljä, kun mä sitä ensimmäistä tein,
niin päässä kehitty toinen ja niin edes-
päin. Jännä, miten nopeesti ne tulee.

P: Ja sä pystyt hallitsemaan sen tilan niin
tarkasti. Tarina loppuu sivun loppuun,
eikä jää piirustustilaa lapsille eikä tar-
vita ylimääräistä. Että se pysyy kasassa.

J: Näin on.

P: Mutta työvälineistä vielä. Mulla on
kolme Rotringia, on 0,5 jota mä käytän
pienehköihin hahmoihin. Puolilähik-
siin, joita on eniten, se on 0,7. Ja sitten
on 1,0. Mustat mä teen Sharpie-huopa-
kynällä jossa kärki pysyy aika hyvänä,
mutta mä joudun ostaan niitä aika pal-
jon koska ne kuluu kuitenkin nopeesti
ja lähtii. Aikoinaan mä tein mustat
pullotussilla ja siveltimellä, ja originaalit
oli kieltämättä komeemman näköisiä,
mutta cihän se painetussa työssä näy.

J: Tatuointihommassa on kyllä palannu
tommoseen Rotring-ajatteluun, tekee
yhdellä neulalla, kolmella neulalla tai
useammalla, ja minkälainen tää putki
on, onko se pyöreä vai kolmikulmainen,
johon mä oon siirtynyt nykyään. Se on
tiukempi, mutta siinä on hirveä ero.

P: Yleensä ajatellaan, että Rotring on
semmonen mekaaninen kynä, ettei sil-
lä oo niin väliä, mutta mä oon huomau-
nu, että sellanen vanha Rotring on tot-
tunu sille piirtäjän käteen, että jälki
elää ja pyöristyy. Voi vetää vähän
nopeemmin ja saa terävämmän jäljen.

J: Mä piirsin niillä aikoinaan, mutta mä
tympiinnyin niiden alituisen putsami-
seen ja kun sitten löysi huopakynän,
jolla pystyy säättelemään sitä viivan vah-
vuutta.

P: Viivan tasapaksuus on olen-
nainen osa Vanhojen herrojen
tyyliä. Ja jos jotain pieniä väpä-
tyksiä tulee, mä annan olla. An-
nan viivan elää. Ja kai se on tot-
tumuskysymys. Yksittäisen ku-
van voi tehdä millä vaan, mutta
sarjakuvan luonteseen kuuluu,
että sen pitäisi pyrkiä säilymään
aina samanlaisena.

J: Pientähän tää laiteurheilu on
maaliruiskuhommien rinnalla.
Luojan kiitos ne voi tehdä nyky-

PAULI:

Munhan tietysti pitäis

sanoa, että "Mun

lahjakkuus riittää mulle",

mutta ensin pitäis voittaa

tää perustavanlaatuinen

laiskuus.

ään tietokoneella.

P: Mä tein maaliruiskulla aikoinaan
Tapiiri 2:n kannen ja siitä tuli tää mai-
nio lukijankirje. Suurensin reppola yh-
den ruudun mustavalkoisesta Homph-
sarjasta ja väritin sen sitten ruiskulla. Se
lukijankirje kuului: "Julkaisitte tällaisen
sarjakuvan, joka selvästikin on alunpe-
rin värillinen ja myös äärimmäisen mie-
lenkiintoisesti väriltetty, jos kansikuvas-
ta voidaan päätellä..." Mä olin helvetin
ylpeä.

Tämän jälkeen juttu jatkuu kaikesta
maan ja taivaan välillä, kunnes pääte-
tään lähteä jatkoille ja ottamaan valo-
kuvia jutun kuvitukseksi. Mutta se on-
kin sitten kokonaan toinen tarina... ○

P.S. Tässä haastattelussa mainittu Juntus-haastat-
telu ilmestyi Sarjainfo 36:ssa (5/82). Jos joku muis-
taa lainanneensa minulta kysyksen "Sarjakuva ja
rock"-spesiaalini, olisi kenties asiallista (ja korkeaa
aikaa) palauttaa se.

HERGÉLLE.

JUHO:

En mä pysty kattomaan

jotain järkyttäviä

dokumentteja

televisiosta, mä alan

itkemään.